

Tarımsal Değişim

Tarımsal değişim

Tarım, kırsallığın en güçlü ve sürekli simgelerinden biridir.

Tarım, yüzlerce yıldır çoğu kırsal bölgeler için yalnızca başlıca istihdam kaynağı değil, aynı zamanda kırsal ekonominin itici gücü ve kırsal toplum ile onun kültürünün organizasyonunda yaygın bir etkiye sahip olmuştur. Ancak gelişmiş dünyada geçtiğimiz yüzyıl boyunca kırsal alanların yeniden yapılanmasının başlıca bileşeni, tarımın köklü değişimi olmuştur.

Tarımsal değişimdeki bu durum, merkezden çevreye doğru her geçen gün daha fazla bir şekilde orada yaşayanlar tarafından deneyimlenmekte ve hissedilmektedir.

Tarımsal değişim

ABD, Kanada, Birleşik Krallık ve Fransa'nın da içinde yer aldığı pek çok gelişmiş ülkede kırsal nüfusun beşte birinden daha azı geçimlerini sağlamak için tarıma bağımlıdır. Bu durum yirmi yıl, otuz yıl öncesine göre daha az bir oranı oluşturmaktadır. Bu değişimi İspanya, İtalya, İrlanda, Macaristan, Almanya gibi ülkelerde de gözlemek mümkündür.

Seçilmiş Ülkelerde 1950-2000 Yılları Arasında Tarım-Bağımlı Nüfusun Toplam Kırsal Nüfus İçindeki Oranı

Ülke	1950	1960	1970	1980	1990	2000
Kanada	54.1	45.6	34.5	29.6	15.6	12.0
Danimarka	80.2	68.1	55.1	42.9	36.6	25.3
Fransa	70.5	58.7	47.0	30.9	21.1	13.6
Almanya	82.0	62.9	42.9	40.0	26.7	20.2
Macaristan	90.7	71.7	53.8	47.5	44.8	33.9
İrlanda	68.2	67.6	54.6	41.6	33.2	24.8
İtalya	96.2	75.8	52.6	37.8	25.8	16.1
Japonya	95.9	85.4	65.7	44.1	30.8	18.2
İspanya	-	94.4	85.0	67.4	47.8	32.7
İsveç	66.8	44.1	49.1	40.8	29.3	21.1
UK	34.6	27.9	24.3	23.0	19.6	16.8
ABD	36.4	23.5	17.3	14.1	12.2	9.7

ABD'de Tarımda Çalışan Nüfusun Oranı

Tarımda çalışan nüfus;

- 1870: %70-80
- 2008: < %2

2007 yılında tarımda çalışan nüfusun %45'i birinci derecede uğraş ve geçim alanının tarım olduğunu belirtmiş, kalan kısım ise tarımın yanında başka işlerle uğraştıklarını ifade etmişlerdir.

ABD'de 2.2 milyon çiftlik bulunmaktadır.

Tarımsal değişim

Şüphesiz ki belirli alanlarda tarım halen önemli bir iş (istihdam) alanıdır ancak bu durum daha uzak kırsal bölgelere doğru yaygınlık kazanmaktadır. Kırsal ekonomi ve toplum içinde tarımın değişen pozisyonu İkinci Dünya Savaşının sonundan beri gelişmiş ülkelerde tarımda neredeyse her yönüyle meydana gelen reformların bir ürünüdür. Bu dönem içinde tarım modern kapitalist ekonomi ile büyük ölçüde entegre olmuştur. Bu her kişisel çiftlik veya tarımsal işletmenin kapitalist bir girişim olarak işletildiği anlamına gelmemektedir. Halen pek çok çiftlik veya tarımsal işletme geleneksel yöntemlerle ve aile işletmesi şeklindedir. Ancak bu işletmeler de ürettikleri ürünleri satabilmek için kapitalist pazara katılmak zorundadır bu yüzden de kapitalist sistemin kurallarına tabidir. Bu durum dönüştürücü bir etkiye sahiptir çünkü, sermayenin yeniden üretimini güvenceye almak kar marjını en yüksek seviyeye çıkarmak için sürekli yenilik gereklidir ve kapitalizm bunları yapabilecek dinamik bir güce sahiptir.

Amerika Birleşik Devletlerinde Tarım

ABD'de Tarımda Çalışan Nüfusun Oranı

Tarımda çalışan nüfus;

- 1870: %70-80
- 2008: < %2

2007 yılında tarımda çalışan nüfusun %45'i birinci derecede uğraş ve geçim alanının tarım olduğunu belirtmiş, kalan kısım ise tarımın yanında başka işlerle uğraştıklarını ifade etmişlerdir.

ABD'de 2.2 milyon çiftlik bulunmaktadır.

ABD'de tarımsal ürünlerin toplam değerinin %50'si dokuz eyaletten gelmektedir. Bunlar:

1. California
2. Texas
3. Iowa
4. Nebraska
5. Kansas
6. Illinois
7. Minnesota
8. North Carolina
9. Wisconsin

Önemli üretim alanı: Kaliforniya

Önemli üretim alanı: Kaliforniya

Kaliforniya yalnızca ABD için değil dünyanın da en önemli tarım ekonomilerinden biridir. Eyalette mikro-klimanın çeşitliliği ve diğer çevresel faktörler burayı tarımsal bakımdan verimli hale getirmiştir. Kaliforniya da 20. yüzyıl içinde kısa sürede üretken hale gelmiştir. 1905-1940 yılları arasında tarımsal çıktının değeri yılda 5 milyar\$'dan 20 milyar\$'a çıkmıştır. 1920'lerde eyalet ABD'de en büyük tarımsal üretici bölge konumuna gelmiştir. Tarımsal ekonomideki patlama 1920 ve 1930'larda ABD'nin orta batısındaki kurak bölgeden binlerce göçmeni Kaliforniya'ya çekmiştir.

Tarihçiler tarımsal kapitalizmin kökenini 16. ve 17. yüzyılda kuzey Avrupa'ya dayandırırılar ancak Kaliforniya 20. yüzyılda kapitalizmin prensiplerini tarımda uygulayan önemli bir temsilcidir.

Önemli üretim alanı: Kaliforniya

Dahası, Kaliforniya'da tarımın gelişimi, “kaynak kapitalizmi” olarak tanımlayabileceğimiz madencilik, petrol, doğal gaz çıkarımı, ormancılık, balıkçılık ve hidroelektrik enerji üretimi gibi konuların gelişmesiyle bütünüyle entegre olmuş durumdadır. Dolayısıyla Kaliforniya, gelişmiş dünyada modern tarımın temel özellikleri olan yenilikler ve gelişme stratejileri, tarım teknolojileri ile kapitalist tarımın adeta bir laboratuvarı olmuştur.

2012 Top 10 in . . .

. . . number of farms

Texas
Missouri
Iowa
Oklahoma
California
Kentucky
Ohio†
Illinois
Minnesota
Wisconsin

. . . total ag sales

California
Iowa
Texas
Nebraska
Minnesota
Kansas
Illinois
North Carolina
Wisconsin
Indiana

. . . crop sales

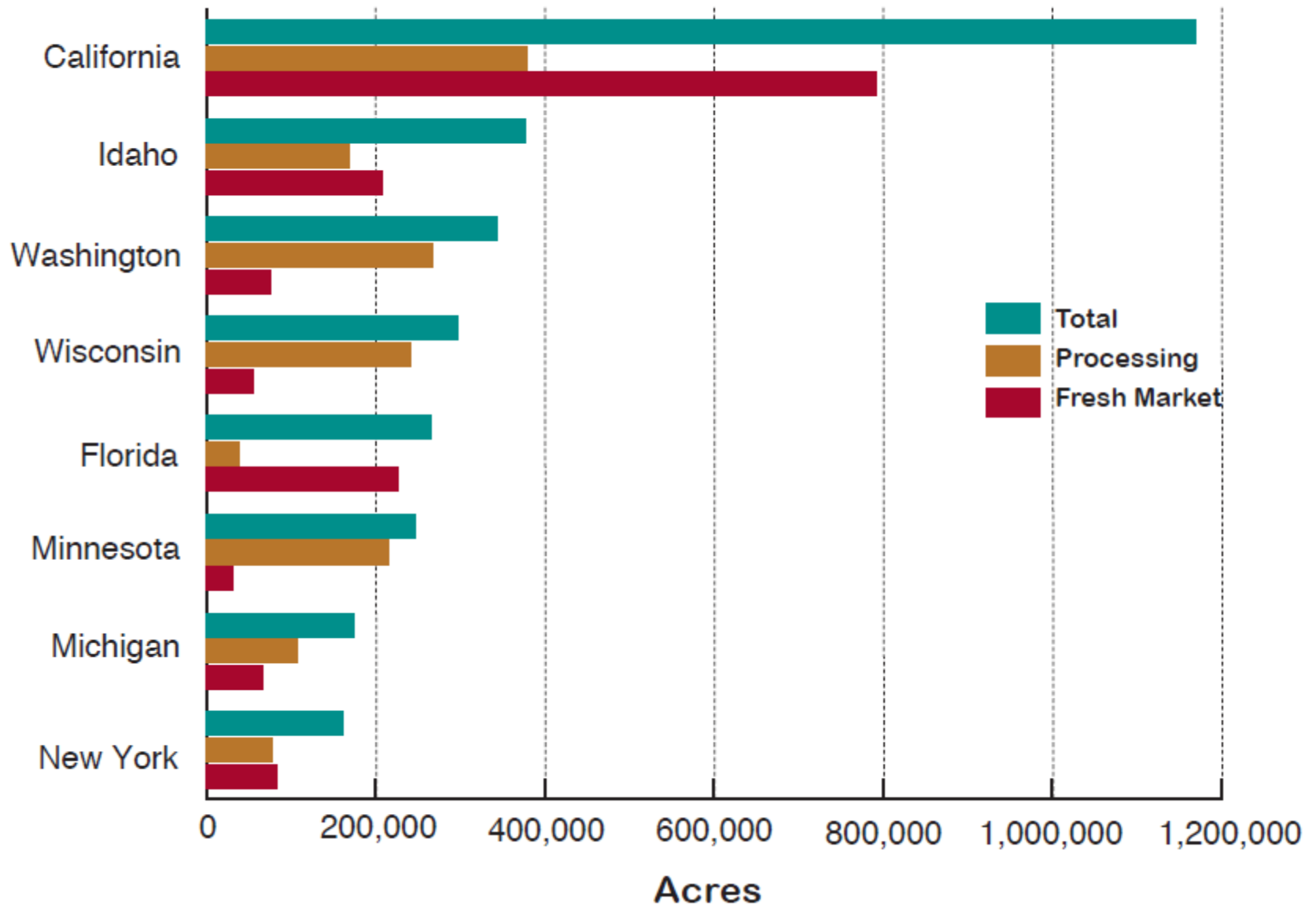
California
Iowa
Illinois
Minnesota
Nebraska
North Dakota
Indiana
Texas
Kansas
Ohio†

. . . livestock sales

Texas
Iowa
California
Nebraska
Kansas
North Carolina
Minnesota
Wisconsin
Georgia
Colorado†

†Not in Top 10 in 2007.

Total Vegetable Acres Harvested for Processing and Fresh Market: 2007

Tarımda Devlet Müdahalesi

Tarımda devlet müdahalesi

Tarımda devlet müdahalesi kapitalist ekonomide tarımın ikili amacını yansıtır. Tarım sermaye üretimi için bir araçtır fakat aynı zamanda endüstri için de hammadde ve tüketiciler için de besin maddesi sağlamaktadır. Bunlardan ikincisi kapitalist devletin sosyal düzenleme konusundaki rolünü işaret etmektedir. Bir başka deyimle, hükümet ülkedeki nüfusun tarımsal ürünleri yeterince satın alabilmelerini sağlamanın yanında aynı zamanda ekonomik sistem içinde önemli bir fonksiyona sahip olan çiftçiliğin devamını sağlamayı hedefler. Bunun için devlet bu iki amacı yerine getirmek için tarıma farklı formüllerle müdahalede bulunur.

- *Tarımda çeşitli devlet desteği politikaları*
- *Çeşitli sübvansiyonlar*
- *Tarımsal ürünlerin devlet tarafından satın alınması vb.*

AB LEADER PROGRAMI KAPSAMI

LEADER GİRİŞİMİ	YEREL EYLEM GRUPLARININ SAYISI	KAPSADIĞI ALAN (km2)	AB FONLARI (EUR)
LEADER I	217	367.000	442 milyon
LEADER II	906	1.375.144	1.755 milyon
LEADER+	893	1.577.386	2.105.1 milyon

T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nca Çiftçiye Verilen Tarımsal Destekler

Biyolojik ve biyoteknik mücadele desteği

Hayvancılık desteklemeleri

Mazot, gübre ve toprak analiz desteği

Organik tarım ve iyi tarım desteği

Sertifikalı tohum, fidan kullanım ve sertifikalı tohum üretim destekleri

Tarımsal danışmanlık sistemi katılım, çiftlik muhasebe veri ağı sistemi kayıt, araştırma geliştirme projeleri ve patates siğili hastalığı alternatif destekleri

Türkiye tarım havzaları üretim ve destekleme modeli fark ödemesi destekleri

Üretken Tarım

Üretken tarım

İkinci Dünya Savaşından sonra üretimci tarımın yükselmesi üç yapısal boyutla karakterize olmuştur. Bunlar:

- *Yoğunlaşma*
- *Konsantrasyon (Toplanma)*
- *Uzmanlaşma*

Üretken tarım

Yoğunlaşma (Yüksek üretkenliğin hedeflenmesi)

- Makineleşmeye yatırım
- Tarımsal altyapıya yatırım
- Gübre dahil tarımsal kimyasalların kullanılması
- Biyoteknolojinin kullanılması

Konsantrasyon (Toplanma) (Maliyet etkililiğinin artırılmasının hedeflenmesi)

- Daha geniş tarım alanlarının oluşturulması
- Satışlara yönelik olarak emtia (mal) zincirinin oluşturulması

Uzmanlaşma

- Daha fazla verim alınacak ürünlerin üretimine yönelme
- Tarımsal işgücünde uzmanlaşma

Dört Batı Avrupa Ülkesinde İnorganik Gübre Kullanımı (000 Ton)

Ülke	1956	1965	1975	1985
Batı Almanya	2114	2897	3300	3185
Fransa	1924	3123	4850	5694
Hollanda	468	566	638	701
UK	-	1555	1800	2544

Batı Avrupa Ülkelerinde 1975-1987 Yılları Arasında Tarımsal Arazilerin Büyüklükleri

Ülke	< 10 ha (%)		10-50 ha (%)		>50 ha (%)	
	1975	1987	1975	1987	1975	1987
Danimarka	32.5	19.0	59.9	64.0	7.6	17.0
Almanya	54.3	49.6	42.8	44.6	2.9	5.8
Fransa	41.4	35.0	48.0	48.2	10.6	16.8
İrlanda	31.6	31.2	59.8	59.8	8.6	9.0
İtalya	88.6	89.2	10.0	9.4	1.4	1.4
Hollanda	52.4	49.7	45.6	46.4	2.0	3.9
UK	26.2	30.8	44.3	38.1	29.5	31.1

Tarımdaki Krizler

Post-prodükivist Geçiş

Tarımın geleceği

Kaynakça

- AYSAN, A.F., DUMLUDAĞ, D. (Eds.) 2014. Kalkınmada Yeni Yaklaşımlar, İmge Kitabevi, Ankara.
- BAKIRCI, M. 2007. Kırsal Kalkınma: Kavramlar, Politikalar, Uygulamalar, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- CEYLAN, S. 2019. Kırsal Alanların Yeniden Yapılanmasında İkinci Konutların Etkisi: Pelitköy (Burhaniye) Örneği, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Beşeri ve İktisadi Coğrafya Bilim Dalı, Doktora Tezi (Yayımlanmamış), Ankara.
- GERAY, C. 2011. *Kırsal Gelişme Politikaları*, Phoenix Yayınevi, Ankara.
- GİRGİN, İ. 2008. *Kırsal Altyapı*, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayın No:1562, Ankara.
- GÜNAYDIN, G. 2010. Tarım ve Kırsallıkta Dönüşüm: Politika Transferi Süreci/AB ve Türkiye, Tan Kitabevi Yayınları, Ankara.
- HILL, M. 2003. *Rural Settlement and The Urban Impact on the Countryside*. Hodder & Stoughton, London.
- MORRIS, J., BAILEY, A., TURNER, R.K., BATEMAN, I.J. (eds). 2001. *Rural Planning and Management*. Edward Elgar Publishing, Glos, UK.
- MOSELEY, M. 2003. *Rural Development: Principles and Practice*. Sage Publications.
- SHEPHERD, A. 1998. *Sustainable Rural Development*. Palgrave, New York.
- SINGH, S. & SINHA. S.P. *Strategies for Sustainable Rural Development*. Deep&Deep, New Delhi.

Kaynakça

- TEKELİ, İ. 2011. *Anadolu'da Yerleşme Sistemi ve Yerleşme Tarihleri*, Tarih ve Yurt Vakfı yayınları, İstanbul.
- TEKELİ, İ. 2016. Dünyada ve Türkiye'de Kent-Kır Karşılığı Yok Olurken Yerleşmeler İçin Temsil Sorunları ve Strateji Önerileri, İdealkent Yayınları, Ankara.
- TOLUN-DENKER, B. 1977. *Yerleşme Coğrafyası: Kır Yerleşmeleri*, İstanbul Üniversitesi Yayınları No:2275, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No:98, İstanbul.
- TUNÇDİLEK, N. 1978. *Türkiye'nin Kır Potansiyeli ve Sorunları*, İstanbul Üniversitesi yayınları No:2364, İstanbul.
- TÜMERTEKİN, E. 2015. *Ekonomik Coğrafya: Kalkınma ve Küreselleşme*. Çantay Kitabevi, İstanbul.
- TÜMERTEKİN, E. ÖZGÜÇ, N. 2015. *Beşeri Coğrafya – İnsan, Kültür, Mekan*, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- TÜRKİYE ÇEVRE VAKFI. 1997. *Türkiye'nin Tarım Politikası ve Çevre*. Ankara.
- TÜRKİYE İŞ BANKASI. 1999. *75 Yılda Köylerden Şehirlere*, İstanbul.
- WOODS, M. 2005. *Rural Geography*, SAGE, London.